

XVI. Milosrdenství a Duch Svatý

Při dnešní katechezi se společně zamysleme v době přípravy na slavnost Seslání Ducha Svatého nad milosrdenstvím a úlohou, kterou v něm sehrává Duch Svatý. Duch Svatý jako Třetí božská osoba je jeden Bůh s Otcem a Synem. Duch Svatý je láska Otce a Syna a jeho úkolem je rozlévat tuto lásku, dávat dary k šíření spásy skrze hlásání Božího slova. Duch Svatý není jako lidský duch. Můžeme někdy slyšet, že nějaká skupina lidí žije určitým duchem – např. má „sportovního ducha“ – jakoby se jednalo o jedno společné smýšlení. Tak to se to děje v lidských společenstvích – kulturních, politických, filosofických... Lidi spojuje určitá idea, určitý duch, a jsou v tomto duchu zároveň formováni a tím tvoří určitou „jednotu“. Toto lidské pojetí ducha, duchovního je něco podstatně rozdílného od díla Ducha Svatého. Je to podobný rozdíl, jako je mezi figurínou a živým člověkem. Je zajímavé, že kolikrát umělá figurína ve vitríně se jeví mnohem dokonalejší po estetické stránce, povětšinou je stále neměnná, vše je lidsky vymodelované, zatímco živý člověk má určité zvláštnosti a originalitu, např. křivý nos – ale ten je živý! Duch Svatý a jeho dílo, jeho počínání, není něco umělého, lidsky vymodelovaného, lidsky vynuceného. Ducha Svatého můžeme přirovnat k vodě, která oživuje nejrůznější vegetaci a všem se dává podle potřeby a nechá se vstřebat, absorbovat např. květinami, a každá přitom voní a kvete jinak. Duch Svatý je podstatný, je duší církve a dává nám lidem daleko hlubší dimenzi než pouhé sdílení idejí. Dává nám ducha Kristova, kterého dostáváme při křtu, abychom v této svátosti s Kristem srostli (srov. Řím 6, 5) a všichni věřící jsou účastni téže božské přirozenosti (2 Pt 1, 4). Ale Duch Svatý působí rozličně v každém z nás. Je to tentýž Duch a dává rozličné dary. Někomu dává promlouvat pod vlivem vnuknutí, jinému dává konat zázračné skutky, dalšímu učit, a to všechno působí jeden Duch (srov. 1 Kor 12, 8-11) ve své mnohotvárné Boží moudrosti (srov. Ef 3, 10). Tak nás Duch Svatý vede ke Kristu, nebo uvádí do Krista a s každým z nás vyobrazuje obraz Kristovy dějinné skutečnosti. Ježíš sám dává tento pramen živé vody, kterým je Duch Svatý (srov. Jan 4, 14). Jaký úkol má Duch Svatý vzhledem k milosrdenství? Duch Svatý jednak ponouká hříšníka k obrácení, k lítosti, k tomu, aby mohl člověk přijmout dar milosrdenství, a toho, kdo přijal milosrdenství a žije v milosti posvěcující, vede, aby konal skutky milosrdenství. Skutky jak duchovního, tak tělesného milosrdenství bez Ducha Svatého by byly jen formálními úkony pomoci a jakýmsi splněním „úkolů“. Duch Svatý stojí na počátku skutků milosrdenství, vede nás k jejich konání, a aby přijímatel skutků milosrdenství v nich mohl rozpoznat také Boží jednání a Boží slitování s člověkem. Duch Svatý nás činí

„odesílateli“ Božího milosrdenství a také jejich „adresáty“. Duch Svatý působí v srdci člověka velmi nenápadně a mnohdy nepozorovaně. Vidíme to na životě svatých, kteří konali velké skutky bez velkého rámusu, reklam a publicity. Kolik mučedníků, lidsky naprosto slabých lidí (např. sv. Anežka Římská, sv. Cecílie, sv. Tarzícius) dokázali Kristu vydat to největší svědectví a podobně jako sv. Štěpán jim vyprošovat odpuštění. Těchto svatých, byť neznámých, z kterých Duch Svatý učinil jakoby nejvybroušenější křišťál, který drahokam víry vybrousil v perlu věčného života, jsou nespočetné zástupy. Duch Svatý působil podivuhodným způsobem také u vyznavačů, např. u našeho otce Pia, takže otec Pio mohl 58 let nést Kristovy rány a spolu s Kristem být na kříži celého světa. Duch Svatý dává nejrůznější dary – jako měl otec Pio – dar poznání srdce, bilokace, mystické spojení s Bohem, poznání budoucích věcí apod. Ale na prvním místě co Duch Svatý koná, jako Duch lásky, je, že přináší ducha jednoty. Lidsky neslučitelnou různorodost a odlišnost, někdy dokonce i protichůdnost sjednotí jako nejrůznější pramínky a přítoky do jedné řeky a řeky spojí v jeden oceán. Tento oceán živé vody Ducha Svatého je obrazem církve, která je svátostí spásy a svátostí jednoty. Nejpodstatnějším projevem Ducha Svatého, a jeho nejvyšší charisma je láska, tzn. vzájemné pouto života v Bohu. *„Kdybych neměl lásku, byl bych jako zvučící kov a hlučící zvon“* (1 Kor 13, 1). Právě tento týden nám připomněl papež František, že Duch Svatý nevytváří „virtuální křesťany“, nýbrž „skutečné“. *„Duch svatý – řekl papež – je protagonistou živé církve. Je tím, kdo v církvi pracuje. Pokud toto nežijeme a nejsme na výši tohoto poslání Ducha svatého, redukuje se víru na morálku, na etiku. Netřeba ustrnout jen u plnění příkázání, jako by nebylo nic víc: Toto se smí, tamto se nesmí; odtud ano, tam už ne... To je kazuistika a chladná morálka. Křesťanský život – dodal papež – však není etika, nýbrž setkání s Ježíšem Kristem. A na setkání s Ježíšem Kristem mne přivádí Duch svatý... My však ve svém životě, ve svém srdci chováme Ducha svatého jako privilegovaného vězně“* – řekl dále papež. *„Nedovolíme Mu, aby nás pobádal, nenecháme Jej, aby námi pohnul. On působí všechno, umí připomenout všechno, co řekl Ježíš, dovede o Ježíši vysvětlit všechno. Jedno však Duch svatý neumí: vytvářet salónní křesťany. To neumí. Neumí vytvářet »virtuální křesťany« bez ctností. Vytváří reálné křesťany, přijímá život reálně, tak, jak je, prorocky vykládá znamení časů a tak nás vede vpřed. Je velkým zajatcem našeho srdce. Říkáme o NĚM, že je třetí Osobou Trojice a u toho končíme...“* (Kázání z domu sv. Marty, 9. 5. 2016). Snažme se tedy v tomto čase osvobodit tohoto našeho „vězně“, abychom přestali mít strach a nedělali si zbytečné starosti, co a jak bude.